

Debreceni Ítéltábla

Bf.I.362/2021/16.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2021. november 9. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A különösen nagy vagyoni hátrányt okozó, üzletszerűen, bűnszövetségben elkövetett költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt terhelt és társai ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 17.B.369/2019/35. számú ítéletét a fellebbezéssel érintett vádlottak tekintetében megváltoztatja a következők szerint.

Terhelt1 II. r. vádlottal szemben 28 952 380 (huszonnyolcmillió-kilencszázötvenkettőezer-háromszáznyolcvan) erejéig elrendelt vagyonek Kobzást mellőzi.

Terhelt2 IV. r. vádlottnál az eljárás során lefoglalt 1 990 000 (egymillió-kilencszázkilencvenezer) Ft-ra vonatkozik a vagyonek Kobzás.

A Nemzeti Adó-és Vámhivatal Észak-alföldi Bűnügyi Igazgatósága 588/2017. bü. számú határozatával lefoglalt és PLN. 2/2017., valamint 3/2017. szám alatt kezelt összesen 4 530 500 (négymillió-ötszázharmincezer-ötszáz) Ft készpénz lefoglalását megszünteti és Terhelt1 II. r. vádlott részére rendeli kiadni azzal, hogy ezen összeget e vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetés és bűnügyi költség biztosítására visszatartja.

A Nemzeti Adó-és Vámhivatal Észak-alföldi Bűnügyi Igazgatósága 588/2017. bü. számú határozatával lefoglalt és jelenleg a Debreceni Törvényszék Gazdasági Hivatalánál Bj.673/2019/16. és 18. sorszám alatt kezelt mobil telefonok lefoglalását megszünteti és visszatartás nélkül kiadja Terhelt1 II. r. vádlottnak.

A Nemzeti Adó-és Vámhivatal Észak-alföldi Bűnügyi Igazgatósága 588/2017. bü. számú határozatával lefoglalt és a PLN.4/2017. szám alatt nyilvántartott összesen 23 800 000 (huszonhárommillió-nyolcszázezer) Ft lefoglalását megszünteti és azt egyéb érdekelt1 (egyéb érdekelt 1 címe. szám alatti lakos) vagyoni érdekeltnek kiadni rendeli.

A Debreceni Járásbíróság 68.Bny.537/2017/4. számú és a Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bnyf.439/2017/2. számú határozataival egyéb érdekelt² egyéb érdekeltnek a helyrajzi szám1 helyrajzi számú – ténylegesen a cím. szám alatti – ingatlan egyharmad tulajdoni hányadára elrendelt zár alá vételt feloldja, erről az illetékes ingatlannyilvántartási szervet a határozat megküldésével értesíti.

A Debreceni Járásbíróság 68.Bny.537/2017/4. számú és a Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bnyf.439/2017/2. számú határozataival Terhelt² IV. r. vádlottat érintően egyéb érdekelt 2 neve egyéb érdekelt frsz-u forgalmi rendszámú BMW 525 TDS (alvázszám: x, motorszám: y) személygépkocsijára elrendelt zár alá vételt feloldja és erről az illetékes gépjárműnyilvántartó hatóságot a határozat megküldésével értesíti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét Terhelt¹ II. r. és Terhelt² IV. r. vádlottak vonatkozásában helybenhagyja.

I n d o k o l á s

[1] A Debreceni Törvényszék a rendelkező részben megjelölt ítéletével a jogorvoslatokkal érintett Terhelt¹ II. r. vádlottat bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont], társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont], és 2 rb. folytatólagosan – 1 rendbelit bűnsegédként, 1 rendbelit társtettesként – elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége [Btk. 345. §] miatt halmazati büntetésül 2 év börtön végrehajtási fokozatú – végrehajtásában 5 évi próbaidőre felfüggesztett – szabadságvesztésre, 300 napi tétel, egy napi tétel összegeként 1.500,- Ft-ban megállapított, végösszegében 450.000,- Ft pénzbüntetésre és 5 év gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra;

Terhelt² IV. r. vádlottat bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont], bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont], valamint 2 rb. bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége [Btk. 345. §] miatt halmazati büntetésül 1 év 6 hónap börtön fokozatú – végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett – szabadságvesztésre ítélte. Megállapította, hogy a vádlottak a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén legkorábban a büntetés 2/3 részének kitöltését követően bocsáthatók feltételes szabadságra. A II. r. vádlottnál meg nem fizetés esetére rendelkezett a pénzbüntetés szabadságvesztésre történő átváltoztatás feltételeiről. Terhelt¹ II. r. vádlott tekintetében vagyona terhére 28 952 380 Ft erejéig, Terhelt² IV. r. vádlott vonatkozásában 1 990 000 Ft erejéig vagyonelkobzás elrendeléséről is határozott. Döntött a vádlottak által előzetes fogvatartásban töltött időnek – a végrehajtás elrendelése esetén – a szabadságvesztés tartamába történő beszámításáról, a Debreceni Törvényszék Gazdasági Hivatala által bevételezett nagy számú bűnrel további jogi sorsáról, végül az

eljárás során felmerült bünygyi költség viseléséről akként, hogy Terhelt1 II. r. vádlott 320 000 Ft, Terhelt2 IV. r. vádlott 146 750 Ft megfizetésére köteles.

[2] Az ítélet ellen két irányban jelentettek be fellebbezést.

[3] Az ügyészség – a jognyilatkozat előterjesztésére fenntartott, nyitva álló törvényes határidőben – Terhelt1 II. r. és Terhelt2 IV. r. vádlottak terhére súlyosítás, a II. r. vádlott vonatkozásában a szabadságvesztés próbaidőre való felfüggesztése miatt, végrehajtandó börtönbüntetés kiszabása végett, míg a IV. r. vádlottnál a szabadságvesztés mértékének, valamint a végrehajtás próbaidejének hosszabb tartamban való megállapítása érdekében élt jogorvoslattal. Ezen felül fellebbezést jelentett be a bűnjelek egy részéről való részbeni téves, illetve hiányos rendelkezés miatt, és a vagyonekობzásra vonatkozó téves rendelkezést sérelmezve az egyszerűsített felülvizsgálatot érintő rendelkezések tárgyában (36. számú elsőfokú irat).

[4] A vádhatóság jogorvoslatának indokai szerint az általános és egyéni megelőzés elvének elérése céljából a II. r. vádlott tekintetében a személyében rejlő társadalomra veszélyesség miatt, a bűncselekmény büntetőeljárás hatálya alatti megvalósítására figyelemmel szükséges végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása, míg a IV. r. vádlott vonatkozásában a halmazati büntetiskiszabási szempontok érvényesítésére és a belső arányosságra figyelemmel mind a börtönbüntetés, mind a próbaidő hosszabb tartamban történő megállapítása szükséges. Ezen felül álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytelen jogértelmezés folytán tévesen rendelt el a II. r. vádlott vagyona terhére vagyonekობzást, tekintettel arra, hogy a vagyoni hátrány összegével cég gyarapodott. Szükségesnek tartotta a lefoglalt dolgok közül a II. r. vádlott mobiltelefonjait érintő rendelkezés megváltoztatását is. Végül, tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság számos lefoglalással érintett további dolog, pénzösszeg tárgyában elmulasztott döntést hozni, így e bűnjelekről is a törvénynek megfelelő rendelkezés meghozatalát indítványozta (Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség B.673/2017/64.).

[5] Másrészt Terhelt2 IV. r. vádlott és védője elsődlegesen felmentés, másodsorban enyhítés érdekében élt perorvoslattal (17.B.369/2019/35. számú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldal). A védő fellebbezését a másodfokú eljárásban indokolta részletesen, melyben az elsőfokú ítéletet részbeni iratellenesség és helytelen ténybeli következtetések miatt megalapozatlannak, felülbírálatra alkalmatlannak jellemezte. Álláspontja szerint a IV. r. vádlott tekintetében nem állapítható meg semmilyen bűnsegédi magatartás, az egyébként általa sem vitatott készpénzfelvételek a bankszámláról vagy fuvar költségek kifizetése közvetlen terhelő bizonyítékok hiányában nem alkalmas annak igazolására, miszerint a védence tudott volna arról, hogy ezzel a tevékenységével bűncselekményt segít elő. Az elsőfokú bíróság annak sem adta indokát, hogy a IV. r. vádlott milyen módon nyújtott segítséget hamis magánokiratok felhasználáshoz. Emellett annak az álláspontjának adott hangot, hogy az elsőfokú ítélet nem tartalmaz konkrét rendelkezést a IV. r. vádlottól lefoglalt 1 990 000 Ft készpénzről, és a törvényszék nem döntött az eljárás során zár alá vett személygépkocsi további sorsáról sem. Mindezekre tekintettel elsődlegesen Terhelt2 IV. r. vádlott felmentésére, másodlagosan – egyben a vádhatósági jogorvoslat alaposságát vitatva – a büntetés kiszabása során irányadó

szempontok megfelelő értékelésével a büntetés enyhítésére, harmadsorban a részletezett megalapozatlansági okokra és az indokolási kötelezettség nem megfelelő teljesítése miatt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására tett indítványt (12. számú másodfokú irat).

[6] Terhelt1 II. r. vádlott és a védelmében eljáró védő nem éltek jogorvoslattal. Megjegyzendő, hogy az ügyészség terhelt I. r. és III.r. elítélt. vádlott tekintetében tudomásul vette az elsőfokú határozatot, e terhelték vonatkozásában védelmi perorvoslatok sem kerültek bejelentésre. Így a törvényszék ítélete az I. r. és III. r. vádlottakat érintően 2021. március 22. napján, első fokon jogerőre emelkedett, az e vádlottakra hozott rendelkezésekre ezért a másodfokú felülbírálat a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 590. § (9) bekezdése szerint nem terjedhetett ki.

[7] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.163/2021/2. számú átiratában az ügyészségi fellebbezést módosítással fenntartva, egyben a védelmi fellebbezést alaptalannak találva – tanácsulésen történő elbírálás mellett – az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására, az indokolás kiegészítésére, egyebekben a határozat helybenhagyására tett indítványt. Észrevételei szerint az elsőfokú bíróság az eljárást szabályosan folytatta le, melynek során megalapozott tényállást állapított meg. A vádlottak bűnösségének megállapítása törvényes azzal, hogy a IV. r. vádlottra nézve a jogi minősítés indokolásában pontosítás szükséges, mert az üzletszerű elkövetés mellett a cselekmény bünszövetségben történt megvalósítása valamennyi vádlott terhére megállapítható és az ítélet tartalmával is ez áll összhangban, utóbbi azonban a jogi minősítés indokolásából kimaradt. A II. r. és IV. r. vádlottakkal szemben kiszabott büntetés enyhe, a II. r. vádlottnál végrehajtandó szabadságvesztés, a IV. r. vádlott esetében úgy a börtönbüntetés, mint a felfüggesztés próbaidejének hosszabb tartamban való megállapítása szükséges. Ezen felül egyetértett az ügyészségi fellebbezésnek a járulékos kérdésekben hozott rendelkezések hiányosságát kifogásoló részével is. A részletezett indokok alapján ezért az elsőfokú ítélet megváltoztatására:

- Terhelt1 II. r. vádlottal szemben végrehajtandó szabadságvesztés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabására;
- Terhelt2 IV. r. vádlott költségvetést sértő cselekményeinek bünszövetségben elkövetettként minősítése mellett a szabadságvesztés tartamának és a felfüggesztés próbaidejének magasabb mértékben való meghatározására;
- a személyi szabadságot érintő kényszerintézkedések beszámításának pontosítására;
- a Terhelt1 II. r. vádlott vagyona terhére elrendelt vagyonek Kobzás mellőzésére;
- a II. r. vádlott mobiltelefon készülékeit érintő lefoglalás megszüntetésére, míg az e vádlottól lefoglalt készpénz visszatartására;
- a egyéb érdekelt1 egyéb érdekelt nevében lévő készpénz lefoglalásának megszüntetésére és az egyéb érdekelt részére való kiadására;
- az egyéb érdekelt2 tulajdonát képező ingatlanra elrendelt zár alá vétel feloldására;
- az Terhelt2 IV. r. vádlott tekintetében lefoglalt személygépkocsi zár alá vételének fenntartására a bűnügyi költség biztosítására;
- egyéb részekben a fellebbezésekkel támadott határozat helybenhagyására tett indítványt.

[8] A fellebbviteli főügyészség indítványára a Terhelt1 II. r. vádlott védelmében eljáró védő észrevételt tett, melyben a feltárt enyhítő körülmények számottevő nyomatékára figyelemmel a súlyosításra irányuló vádhatósági jogorvoslatot megalapozatlannak tartotta. A felsorolt bűnösségi körülmények részletezése és a II. r. vádlott egészségi állapota miatt az első fokon kiszabott, végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztést tetterányosnak találta, és a törvényszék ítéletének helybenhagyását indítványozta (7. számú másodfokú irat).

[9] A másodfokú bíróság a bejelentett perorvoslatokat a Be. 598. § (2) bekezdése, valamint a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Kivezető tv.) 211. § (4) bekezdése alapján tanácsulésen bírálta el. A Be. és a Kivezető tv. rendelkezései a tanácsulés elbírálását lehetővé tették, mert az ügyészség a vádlottak terhére a Be. 583. § (3) bekezdés a) és b) pontja szerint az alkalmazott joghátrány és az egyszerűsített felülvizsgálattal kapcsolatos kérdések tekintetében élt perorvoslattal, a bűnösséget is támadó, Terhelt2 IV. r. vádlott tekintetében bejelentett védelmi fellebbezés pedig nem képezi akadályát a tanácsulésen történő elintézésnek annak a megjegyzésével, hogy a tényállás ugyan kisebb részben megalapozatlan volt, ellenben a Kivezető tv. idézett rendelkezése a Be. szabályától eltérően megengedi a részbeni megalapozatlanság kiküszöbölését a tanácsuléses elintézési formánál is. Az ügyészség, a vádlottak és a védők nem indítványozták a nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését, így az irányadó törvényi rendelkezések lehetőséget nyújtottak a tanácsulésen történő érdemi döntésre úgy is, hogy a tényállást kisebb részben módosítani kellett.

[10] Az ítéltábla a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján a törvény eltérő rendelkezésének hiányában a másodfellebbezéssel érintett két vádlottnál az ítélet megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki és milyen okból fellebbezett. A IV. r. vádlott vonatkozásában a védelmi fellebbezések támadták a bűnösség megállapítását, a jogi minősítést is, így korlátozott felülbírálatra nem kerülhetett sor. Utóbbi perorvoslati irányra figyelemmel a Be. 590. § (10) bekezdése értelmében a Terhelt1 II. r. vádlott kapcsán bejelentett ügyészi fellebbezés terjedelmétől függetlenül teljeskörű volt a felülbírálat.

[11] E felülbírálat során a másodfokú bíróság megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítást a perrendi szabályokat maradéktalanul betartva folytatta le, melynek során figyelemmel volt arra is, hogy a per tárgyát képező gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény [Be. 10. § (1) bekezdés f) pont] miatt a Be. 13. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság három hivatásos bíróból álló tanácsban, a törvény által előírt összetételben ítélezik. Nem vétett olyan abszolút vagy relatív eljárási hibát sem, amely az érdemi felülbírálatot kizárta volna [Be. 608. § (1) bekezdés a)-h) pont, Be. 609. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a)-d) pontok].

[12] Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett és alapvetően megalapozott tényállást állapított meg, mely csak szűk körben volt megalapozatlan

iratellenesség és helytelen ténybeli következtetés miatt [Be. 592. § (2) bekezdés c), d) pont]. A megalapozatlanság csupán szűk körű, részbeni és abban érhető tetten, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének [135] bekezdésében tévesen számította ki a bűncselekmény következtében felmerült vagyoni hátrány megtérült összegét, mely a [138] bekezdésben foglaltakkal is ellentétet mutat, továbbá a később részletezendő egyszerűsített felülvizsgálat körébe tartozó, a törvényszék által elmulasztott és másodfokon szükségszerűen pótoltt intézkedések is érdemben kihatnak rá. Számos lefoglalt dolog, közöttük pénzeszköz tekintetében sem nyert igazolást, hogy összefüggésben állnának a bűncselekménnyel, ezért e bűnjelek kiadása volt szükséges, következésképp nem is tekinthetők a költségvetést ért vagyoni hátrányt ténylegesen csökkentő tényezőknek.

[13] A tényállást ezért az ítéltábla a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontjában írt jogkörében úgy helyesbíti, hogy a vádlottak által a bűncselekmény elkövetésével okozott vagyoni hátrány részben 53 545 092 Ft erejéig térült meg.

[14] A helyesbítéssel a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a Be. 593. § (3) bekezdése értelmében a másodfokú ítélezés alapját képezte.

[15] Itt jegyzi meg az ítéltábla, hogy a törvény a megalapozottság fogalmát pozitív formában nem határozza meg, arra a megalapozatlansági okok nemlétéből lehet következtetni. Ettől függetlenül a jogtudomány és a bírói gyakorlat megalapozottnak azt a tényállást tekinti, melyet a bíróság a vád keretei között a törvényes bizonyítás lefolytatását követően valósághűen, teljeskörűen, hiánymentesen állapít meg. E feltételek a fenti helyesbítést követően teljesültek.

[16] A törvényszék az ügy helyes eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta, és azokat okszerűen, a logika szabályai szerint értékelte. Számba vette a vádlottak eljárás során előadott vallomásait, majd azokat egymással, és a további bizonyítékokkal is megfelelően összevetette. A per sajátossága, hogy terhelt I. r., Terheltl II. r. és III.r. elítélt. vádlottak már a nyomozás során is bűnösségükre kiterjedő beismerő vallomást tettek, majd az elsőfokú bíróság által megtartott előkészítő ülésen e beismerő vallomásokat fenntartva, a tárgyaláshoz való jogukról lemondtak, melyet a törvényszék elfogadott. Ezzel szemben, habár Terhelt2 IV. r. vádlott az eljárás tárgyává tett cselekmények tekintetében kifejtett cselekvőségét ténybelileg elismerte, ellenben büntetőjogi felelősségét nem. Az elsőfokú bíróság ennek megfelelően részleteiben vizsgálta a vádban megjelölt gazdasági társaságok releváns tevékenységét, működtetésük során a vádlottak szerepét, egymással ápoltt kapcsolatukat, a faáru behozatalát, az értékesítési láncolatot koordináló tevékenységüket. A IV. r. vádlottra is terhelő adatokat szolgáltató vádlott-társak vallomásai mellett meghatározók voltak a per során indokoltan a bizonyításba vont igazságügyi könyvszakértői vélemény megállapításai, a jelentőséggel bíró adóhatósági okiratok, könyvelési iratok, a házkutatások, lefoglalások alapján rendelkezésre álló okirati (tárgyi) bizonyítékok és nem utolsó sorban a titkos információgyűjtés eredményeként beszerzett lehallgatási anyag.

[17] A törvényszék a bizonyítás eredményét több oldalról, a perrendnek megfelelően elemezte, és nem vétett logikai hibát a mérlegelése során. A helyesnek bizonyult első bírói következtetés alapján felhívott tények valóban meggyőző cáfolatot szolgáltatnak arra a védekezésre, hogy a IV. r. vádlott a vele kapcsolatba hozott gazdasági társaságok működése során törvényesen járt el, s a bizonyított fiktív értékesítési láncolatról, adóelkerülő magatartásról nem volt tudomása.

[18] A védő – a tudati tények körében a tényállást is támadó – bűncselekmény hiányában történő felmentésre irányuló fellebbezése nem lehetett alapos, mivel eltérő tényállás megállapítására csak a bizonyítékok eltérő értékelésével kerülhetne sor, amelyre megalapozott, illetve megalapozottá tett tényállás esetén nincs törvényes lehetőség. A Be. 167.§ (3) bekezdése értelmében a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító ereje és a (4) bekezdés szerint a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességében szabadon értékeli, a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti szabad értékelése és védett mikénti értékelése (Kúria Bhar.III.1201/2018/10., Bhar.III.431/2019/3. [35]-[36]).

[19] Az elsőfokú bíróság törvényesen vont következtetést a felülbírálattal érintett Terhelt1 II. r. és Terhelt2 IV. r. vádlottak bűnösségére és a cselekmények minősítése is nagyrészt megfelel az anyagi jognak azzal, hogy a Btk. 2.§ szerinti fő előírásnak megfelelően valóban az elkövetéskor hatályos büntető törvényt kellett alkalmazni, tekintve, hogy az elbíráláskor hatályos rendelkezések nem kedvezőbbek a vádlottakra nézve.

[20] Egyetértve azonban a fellebbviteli főügyészszéggel, az ítéltábla szükségesnek tartja egyértelműsíteni, hogy – Terhelt1 II. r. vádlott mellett – Terhelt2 IV. r. terhelt vonatkozásában is megállapítható mindkét minősítő körülménye a költségvetési csalásnak, amely a terhére rótt büntetéseket a Btk. 396.§ (4) bekezdés b), illetve (5) bekezdés b) pontja szerint súlyosabban minősíti. Erre vonatkozóan a törvényszék csak az üzletszerű elkövetésre adott részletesebb indokolást, melyet az ítéltábla is osztott azzal, hogy valóban fennállnak a költségvetési csalás üzletszerű elkövetésének a Btk. 459.§ (1) bekezdés 28. pontjában meghatározott feltételei.

[21] Helytállóan utalt azonban arra a fellebbviteli főügyészszéggel, hogy emellett Terhelt2 IV. r. vádlott tekintetében is megvalósult a bünszövetségben elkövetés, melynek a Btk. 459.§ (1) bekezdés 2. pontjában írt törvényi ismérvei és a IV. Büntető Elvi Döntésben megfogalmazottaknak az irányadó tények alapján kétségtelenül megállapíthatók. A megalapozott tényállásban írt számlázási láncolatban érintett cégek közül Terhelt2 IV. r. vádlott személye nemcsak több olyan számlakibocsátó társasághoz kötődött, amelyekkel kapcsolatban bizonyítást nyert, hogy a faáru kereskedelemben ténylegesen nem vettek részt (cég 1, cég 2, cég 3, cég 4), hanem az értékesítést ténylegesen bonyolító cég 5-hez is. Azonban ennél is hangsúlyosabb, hogy a IV. r. vádlott az említett vállalkozások pénzforgalmi

számláihoz hozzáférési jogosultsággal rendelkezett, ennél fogva – általa sem vitatottan – jelentős, esetenként százmillió forinton felüli készpénzt kezelt, mégpedig több adóbevallási időszakot felölelő intervallumban. Terhelt1 II. r., valamint részben terhelt I. r. vádlottal tartotta a kapcsolatot, utasításaik szerint járt el. Az idézett, és a tényállásban is rögzített tények alapján e vádlottak szervezett, összehangolt magatartásához nem férhet kétség, mely több bűncselekmény megvalósítását eredményezte, és betöltött szerepük folytán a bűncselekmények elkövetésére irányuló előzetes akaratelhatározásukra is következtetni lehet, hiszen ahhoz olyan fokú bizalmi viszony szükségeltetett, amelyet a bizonyítás a II. r. és a IV. r. vádlottak között fel is tárt.

[22] Mindezek miatt Terhelt2 IV. r. vádlott költségvetést károsító cselekményei üzletszerűen és bűnszövetségben elkövetettek, melyet e vádlott, mint a Btk.14.§ (2) bekezdése szerinti bűnszövetség elkövetett el, a pénzforgalomban betöltött szerepével nyújtva fontos segítséget a sikeres adóelkerülő magatartáshoz.

[23] Törvényes a szintén a vádlottak terhére rótt közbizalmat sértő cselekmények minősítése is, melyeknél a folytatólagosság feltételei fennállnak (36/2007. BK vélemény), rendbeliségük a faáru kereskedelmet bonyolító tényleges szállító cégekhez kötődik, és e cselekményeknek Terhelt2 IV. r. terhelt szintén a bűnszövetségé. A színlelt ügyletek során betöltött, tényállásban körülírt szerepe során nem lehetett számára kétséges, hogy az adóelkerülő magatartást vádlott-társai az általuk működtetett társaságok adóbevallásainak manipulálásával kívánják elfedni, magatartásuk ezen következményébe pedig a IV. r. vádlott is belenyugodott, hiszen éveken keresztül segítette társait.

[24] Az elsőfokozott bíróság a büntetés kiszabása során irányadó alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket alapvetően feltárta, ám mind Terhelt1 II. r., mind Terhelt2 IV. r. vádlottaknál további súlyosító körülményként jelentkezik a más büntetőeljárás hatálya alatti elkövetés, és az, hogy a terhükre rótt nagyobb tárgyi súlyú költségvetést károsító cselekmények kétszeresen minősülnek súlyosabban. Ezen felül a II. rendű terhelt esetén is tényszerűen súlyosító hatással jár a közbizalom elleni cselekmények folytatólagos elkövetése.

[25] Ellenben mindkét fellebbezéssel érintett vádlottnál enyhítő körülményként értékelendő a cselekmények elkövetése és jogerős elbírálása között bekövetkezett, terhükre nem róható időmúlás, az, hogy a vagyoni hátrány egy jelentős részben megtérült, illetve Terhelt1 II. r. terhelt vonatkozásában is a részbeni bűnszövetségi minőség.

[26] A törvényszék a bűnösségi körülmények helyesbítésének indokoltságától függetlenül mindkét vádlottal szemben a büntetési célok elérésére alkalmas, a büntetése kiszabási elveknek megfelelő, tettarányos, az egyéniesítés és a belső arányosság követelményeinek is megfelelő büntetést szabott ki, melyek szükségesek és egyben elégségesek is. Egyik vádlott büntetése sem túl enyhe, vagy túl szigorú, ezért a másodfokú bíróság a büntetést támadó ügyész és védelmi fellebbezéseket sem találta alaposnak.

[27] A szankció felülbírálata kapcsán a másodfokú bíróság még utal a következőkre. A büntetéskiszabás során a büntetőjog általános elveire, és az Alaptörvényből fakadó alkotmányos követelményekre is figyelemmel kell lenni. A büntetéssel történő jogkorlátozásnak meg kell felelnie az arányosságnak, a szükségszerűségnek és az ultima ratio elveinek (1214/B/1990 AB határozat). A szankció arányossága azt is jelenti, hogy a hasonló tett elkövetőit hasonló büntetéssel kell sújtani az elkövetett tethöz, és a bűnösség mértékéhez is viszonyítva, de az arányosság vizsgálata a sérelem, a kár, a bűnösség foka, a bűncselekmények súlya egybevetését is feltételezi. Az arányosság jelenti a tettarányosságot, de a büntetésnek az elkövető személyiségéhez is igazodnia kell. Az egyéniesítés azonban nem sértheti a bírói gyakorlat egységének elvét, amely a jogbiztonság és a törvény előtti egyenlőség szempontjából alapvető. Ennek megfelelően a hasonló súlyú bűncselekményekre, illetve hasonló személyi körülményekkel jellemzett elkövetőkkel szemben nem szabad lényegesen eltérő szankciókat alkalmazni. Az egyes bűncselekmények természetéhez és a súlyához igazodó büntetési rendszer és a büntetéskiszabás normatív előírásain nyugvó büntetések együttesen szolgálják a jogállami büntetés funkcióját, a társadalom védelmét, a szankcióval történő arányos és megérdemelt viszonzást, valamint a speciális és generális prevenciót. A büntetés kiszabása során figyelembe kell venni a már idézetteknek megfelelően a bűnelkövető személyi körülményeit, többek között az előéletét [23/2014. (VII.15.) AB határozat III. rész 42. bekezdés]. Ezen elveket az elsőfokú ítélettel kiszabott büntetés biztosítja.

[28] A fellebbezéssel érintett vádlottak esetében tehát a büntetési célok feltételes elítélés által is elérhetők, a Btk. 85. § (1), (2) bekezdése alapján a szabadságvesztéssel arányosak a próbaidőre történő felfüggesztések, tartamuk a cselekmények büntetési jellegéhez igazodik. Törvényesen került kiszabásra Terhelt I. r. vádlottal szemben pénzbüntetés, valamint a gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltás is.

[29] Az elsőfokú bíróságnak a szabadságvesztések végrehajtási fokozatára vonatkozó, a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi időpontjával kapcsolatos, az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról és a bűnügyi költségről szóló rendelkezései mindenben megfelelnek a határozatban felhívott törvényi előírásoknak.

[30] Osztotta azonban az ítéltábla az ügyészégi érvelést a vagyonelkobzással kapcsolatos rendelkezés megváltoztatásának indokait érintően. Egyrészt a törvényszék figyelmét elkerülte, hogy egyetemleges vagyonelkobzásnak nem lehet helye az I. r. és a II. r. vádlottak tekintetében, mégis így határozott (95. számú BK vélemény, 69. számú BK vélemény III. pont). Ezen intézkedés viszont amiatt is sérelmes, mert az eljárás adatai szerint a bűncselekmény során elvont vagyonnal a cég gazdagodott. Mindezt a törvényszék utóbb annyiban korrigálta, hogy 2021. július 23. napján kelt és 2021. augusztus 23. napján véglegessé vált 17.B.369/2019/50. számú végzésével különleges eljárás keretében az első fokon jogerősen elítélt terhelt I. r. vádlott vagyona terhére elrendelt vagyonelkobzást mellőzte és azt az említett gazdasági társaság vagyonának terhére rendelte el a Btk. 74.§ (1) bekezdés a) pontja alapján (6. sorszámu másodfokú irat). Ekként a kétszeres elvonás tilalmát szem előtt

tartva a másodfokú bíróság a felülbírálattal érintett Terhelt1 II. r. vádlott tekintetében is ugyanilyen tartalmú rendelkezést hozott, mellőzve e terhelttel szemben a vagyonelkobzást.

[31] Az elsőfokú határozat Terhelt2 IV. r. vádlott vonatkozásában is határozott – törvényesen – vagyonelkobzásról, 1 990 000 forint erejéig jelölve meg annak mértékét. Miután azonban az ítélet nem tartalmaz konkrét rendelkezést arról, hogy az intézkedést a IV. r. vádlottól lefoglalt pénzösszegre kell elrendelni, ezért ezt jelen másodfokú határozatában egyértelműsítette az ítéltábla.

[32] Az eljárás során lefoglalt és bűnjelként nyilvántartott dolgok közül a Terhelt1 II. r. vádlott tulajdonát képező mobiltelefonok visszatartása nem szükséges, ezért – az erre irányuló ügyészségi indítvány iránya szerint – a kérdéses két bűnjel lefoglalását a másodfokú bíróság a Be. 320. § (1) bekezdés a) pont alapján megszüntette, és azokat a Be. 321. § (1) bekezdés alkalmazásával a tulajdonos, nevezetesen Terhelt1 II. r. vádlott részére rendelte kiadni.

[33] Helytállóan hivatkozott arra perorvoslatában az ügyészség, hogy a törvényszéki ügydöntő határozat számos lefoglalással, illetve zár alá vétellel érintett dologról elmulasztott döntést hozott. Nem kétséges, hogy mindez alapvetően az elsőfokú bíróság kötelezettsége lett volna, mely egyszerűsített felülvizsgálati eljárásban is orvosolható lenne. Miután azonban az ügyészségi fellebbezés részben az említett rendelkezések elmaradását is sérelmezte, valamint a Be. 590. § (7) bekezdése értelmében az egyszerűsített felülvizsgálat körébe tartozó rendelkezések korrekciója is a másodfokú felülbírálat közé tartozik, így az ítéltábla szükségszerűen pótolta az elmulasztott rendelkezéseket.

[34] Azok érintették a Terhelt1 II. r. vádlottól lefoglalt 4 530 500 forint készpénzt, melynek lefoglalását a Be. 320. § (1) bekezdés a) pontja alapján megszüntette és kiadását elrendelte azzal, hogy egyidejűleg a Be. 323. § (1) bekezdés alkalmazásával a pénzösszeg visszatartását rendelte el a II. r. vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetés és megfizetni kötelezett bűnügyi költség visszatartására (nyomozási irat I/2. kötet 555-577. oldal).

[35] Az eljárás alatt nem nyert egyértelműen bizonyítást, hogy az ugyancsak lefoglalt, banki letétben őrzött jelentős összegű készpénz az eljárás tárgyát képező bűncselekményből származna, ezért az említett 23 800 000 forint pénzösszeget a másodfokú bíróság a Be. 320. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a lefoglalás megszüntetése mellett a lefoglalást szenvedő egyéb érdekelt1 vagyoni érdekelt részére rendelte kiadni, figyelemmel a Be. 321. § (1) bekezdésére (nyomozási irat I/4. kötet 2479-2503. oldal).

[36] A nyomozás során zár alá vett vagyontárgyak közül olyan ingatlan tekintetében is sor került e kényszerintézkedés alkalmazására, amely nem a terheltként szereplő II. r. vádlott, hanem édesapja, egyéb érdekelt2 tulajdoni hányadára vonatkozott, melyet az eljárás adatai egyértelműen alátámasztottak (nyomozási irat I/4. kötet 2529., 3023. oldal). A téves

rendelkezést ezért az ítéltábla oly módon korrigálta, hogy a zár alá vételt a Be. 331. § (1) bekezdés a) pontja alapján feloldotta.

[37] Utóbbi rendelkezés meghozatala vált szükségessé az Terhelt2 IV. r. vádlott tekintetében zár alá vett frsz-u 2 forgalmi rendszámú BMW 525 TDS személygépkocsi vonatkozásában is, figyelemmel arra, hogy a gépjármű zár alá vétele a vádhatóság által indítványozottak szerint bűnügyi költség megfizetése érdekében nem tartható fenn. Az eljárás Terhelt2 IV. r. vádlottal szemben a fentebb említett pénzösszeget túl további vagyonekobzás nélkül fejeződött be (melyre az intézkedést elrendelő nyomozási bírói határozat hivatkozott), ezért az ítéltábla a gépjármű zár alá vételét a Be. 335. § (1) bekezdés a) pontjára utalással szintén feloldotta.

[38] Az elsőfokú ítélet további bűnjelekre vonatkozó rendelkezései már megfelelnek a törvénynek.

[39] Mindezek alapján a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján a jelzett körben megváltoztatta, míg további rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdése szerint – helyes indokainál fogva – helybenhagyta.

Debrecen, 2021. november 9.

Dr. Háger Tamás s.k. a tanács elnöke, Dr. Bakó József s.k. előadó bíró, Dr. Diószegi Attila s.k. bíró

Záradék: A Debreceni Törvényszék 17.B.369/2019/35. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla Bf.I.362/2021/16. számú ítéletével írt változtatással Terhelt1 II. r. és Terhelt2 IV. r. vádlott tekintetében jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2021. november 9.

Dr. Háger Tamás s.k.
a tanács elnöke